

KLEŠČMAN

74. PEHP

NOV POVELJNIK 74. PEHP
MOJA ZGODBA - Z. URAN
KULTURNA DEDIŠČINA V VGM

PODPOLKOVNIK
JURE HIMELRAJH

Revija Kleščman stopa že v četrto koledarsko leto. Ker je volje in energije za pisanje še veliko, vas vabimo, da poveste svojo zgodbo ali pišete o temah, ki so vam blizu.

Bataljon ima novega poveljnika, podpolkovnika Sagadina, ki je večino svoje kariere preživel v mestu pod Pohorjem. Bolje kot kdor koli drug pozna ustroj in delovanje enote, kar je koristno za doseganje zahtevnih ciljev v prihodnosti. Njegov podrobnejši življenjepis najdete v drugi številki naše revije.

Tudi v tej številki predstavljamo pomembnejše predstavnike kadra. Tokrat je na vrsti poveljnik druge čete, ki je napisal nekaj o svoji vojaški poti in z nami delil poveljniške misli. Nadaljujemo s prispevki o skupnem projektu Vojaškega muzeja, 72. brigadi in 74. bataljonu. Berete lahko o varovanju predmetov kulturne dediščine, ki jih v Vojašnici generala Maistra srečamo na vsakem koraku.

Po letih pandemije so se letos vrnile igre kleščmanov. Na naslednji straneh so opisani utrinki sproščenega druženja in vojaških športnih iger. Seveda teh in podobnih dogodkov ne bi bilo, če ne bi pred več kot tridesetimi leti skupina pogumnih mož sestavila prve tankovske čete. Pripadniki te čete so lahko naš vzor, kakor so lahko tudi pripadniki bataljona, ki so že lani uspešno opravili vse naloge za pridobitev naziva strokovnjak pehote in s ponosom nosijo pripadajoči znak (angl. Expert Infantryman Badge). Tudi tečaj vertikalnega manevra (angl. Air Assault Course) ni kar tako. Junaka, ki bo uspešno opravil šolo za poveljnike manjših taktičnih enot (angl. Ranger School), pa še čakamo. Verjetno ima vsak izmed nas zanimive življenjske izkušnje, redko kdo pa ima tako množične in raznovrstne kot desetnik Uran. V tej številki lahko preberemo prvi del njegove zgodbe, nadaljevanja bodo sledila v prihodnjih izdajah. Pripadnice in pripadniki na misiji eVA2 na Slovaškem vsak dan pridobivajo mednarodne izkušnje. Napisali so, kako preživljajo čas na misiji. Seveda ne manjka niti pismo z misije, ki ima že skoraj stalno mesto v reviji. Izvidniki so pomemben člen našega bataljona in brigade. Kmalu bodo opremljeni z novimi vozili LKOV 4 x 4 Perun. Vsak, ki ima rad izzive in želi nekaj več, je dobrodošel, da se jim pridruži.

Prijetno branje.

Vsebina

BESEDE NEKDANJEGA POVELJNIKA	4
BESEDE (NOVEGA) POVELJNIKA	6
ŽIVLJENJEPIS POVELJNIKA 2. PEHČ	8
POVELJNIK 2. PEHČ MARKO MOČNIK	10
VAROVANJE PREDMETOV KULTURNE DEDIŠČINE	12
1. TANKOVSKA ČETA	14
SREDINSKA PRILOGA	18
STROKOVNJAK PEHOTE	20
NAJTEŽNJIH DESET DNI	22
MOJA ZGODBA - ZDRAVKO URAN	24
PISMO IZ LEŠTA	27
PREŽIVLJANJE PROSTEGA ČASA NA MOM eVA02	28
SPECIALIZACIJA BODOČIH PEHOT- NIH ČASTNIKOV V 74. PEHP	30
PERUN 4 X 4	32
IZVIDNIKI SE VRAČAJO	34

Odgovorni urednik:
podpolkovnik Jure Himelrajh

Oblikovanje in prelom:
desetnik Luka Mitrovič

Lektoriranje:
dr. Tina Pečovnik

Fotografije:
desetnik Luka Mitrovič,
Henry Villarama, Wikipedia,
Adobe Stock, Zvonko Uran
osebni arhiv in arhiv 74.
pehotnega polka

Založnik:
Center vojaških šol

Izdajatelj:
74. pehotni polk

Leto izdaje:
2023

Kraj izdaje:
Maribor

BESEDE NEKDANJEGA POVELJNIKA

BESEDILO: JURE HIMELRAJH

Precej dolgo sem razmišljal, kaj napisati oziroma s katerimi besedami se najprimerneje posloviti. Verjetno nagovor ob primopredaji dolžnosti najboljše povzema moje misli in občutke. Poslavljam se od 74. bataljona, zagotovo pa ne od vseh vas. Naše poti se bodo zagotovo še večkrat križale. Veselim se teh srečanj kakor tudi prizadevanj za doseganje ciljev v prihodnosti.

»Bratje in sestre po orožju, pripadnice in pripadniki 74. bataljona, vsaka zgodba ima svoj začetek in svoj konec. Pred nekaj leti smo skupaj odprli novo poglavje v bogati in pestri zgodovini 74. bataljona. Poskrbeli smo, da je popolnjeno z obširno in pozitivno vsebino.

Kljub vsem drugim nalogam smo našli čas za obujanje in beleženje tradicije. Od prelomnih trenutkov vojne za Slovenijo do primerne obeležitve tridesete obletnice ustanovitve oklepno-mehaniziranega bataljona. Še vedno velja, da organizacija, ki ne ceni in neguje svoje zgodovine, nima prihodnosti.

Prebijali in prebili smo se skozi težavno

obdobje pandemije, ki je pustila globoke rane predvsem na področju kohezivnosti in enotnosti. Vendar smo se prilagodili na razmere in kljub vsem omejitvam izvedli osnovne, nujne ter preostale naloge. Ponovno smo zelo veliko časa prebili na terenu. Od preskokov, rock kleščmanov, fokusov in defenderjev do svarunovega pogleda ter prilagojenega tečaja za načrtovanje, organizacijo, izvedbo in zagotavljanje varnosti na taktičnih bojnih streljanjih. Kratica LFTT je bila zagotovo najbolj pogosta beseda leta 2022. Seveda ne smemo pozabiti na Kfor, BBSk, NRI, eVA ipd.

Čeprav je bilo to obdobje izredno naporno, verjamem, da se ga bomo vedno spominjali s pridihom vojaške romantike.

Ponovno smo našli kohezivnost in enotnost. Kje drugje kot tam, kjer se kalijo vodje in gradijo vojaške enote, to je, na zahtevnih terenskih urjenjih. Brez tega pač ne gre! Mlini na veter so padali, uspešno smo šli mimo, čez in tudi skozi mnoge ovire. Iskre v očeh, kakor tudi občutki zadovoljstva ob uspešno opravljeni nalogi, so bili pogosti

in neprecenljivi. 74. bataljon je tudi zaradi vsega naštetega ponovno dobil prostor pod soncem, ki mu pripada!

Poveljevanje je privilegij, ki ga niso deležni mnogi. Sam sem ga vedno razumel kot takega. Vselej sem se trudil po najboljših močeh. Sigurno nismo dosegli vsega, smo pa veliko.

Poveljniku brigade in poveljniku sil se iskreno zahvaljujem za izkazano zaupanje in podporo. Prav tako se zahvaljujem vsem enotam in organizacijam, s katerimi smo sodelovali in še sodelujemo. Vrste projektov ne bi uspeli izvesti brez vseh vas.

Verjamem, da je 74. združevalni elementi, katerega razvoj bo vodil Slovensko vojsko v prihodnjih letih.

Bataljon predajam v dobre roke. Podpolkovnik Sagadin, Gorazd, pred tabo je ena najzahtevnejših nalog v zgodovini Slovenske vojske. Izgradnja bataljonske zmogljivosti skladno s standardi zavezništva. Naloga, ki bo zahtevala napore celotne

vojske. Uspelo nam bo le, če bomo enotni, kot smo bili v preteklem obdobju.

Vsem, ki ste v teh letih na Počku, streliščih, vadiščih, misijah in nalogah preživeli skoraj več časa kot v družinskem krogu, se zahvaljujem za vaš trud, energijo in potrpljenje.

Vsem izrekam pohvalo za dosežke. Lestvico standardov ste postavili zelo visoko. Hkrati se zahvaljujem našim dragim, našim družinam.

Brez njih ni nas!

Kot že nekajkrat prej, zaključujem z mislijo: »Nihče ne more vsega narediti sam, vsak pa lahko naredi nekaj. Le tako bomo skupaj naredili vse!«

Jekleni možje in žene, borci in borke, naj vas tudi v prihodnje pri doseganju ciljev vodi jeklena volja, ovire premagujte z jeklenim pogumom, pri tem pa naj vas ščiti jekleni oklep! **Srečno, 74.!«**

BESEDE (NOVEGA) POVELJNIKA

BESEDILO: GORAZD SAGADIN

Bratje in sestre po orožju,

v uvodu bi se ponovno zahvalil dosedanjemu poveljniku ppk. Juretu Himelrajhu za odlično pripravljeno in izvedeno primopredajo. Ppk. Himelrajh je v preteklem obdobju učinkovito in uspešno vodil polk po zastavljeni poti do vseh ciljev. Prehojenim vojaškim korakom lahko umirjeno doda naslednjega, saj je svojo vizijo 74. pehotnega polka izpred nekaj več kot dveh let z vami dosegel.

Pripadniki 74. pehotnega polka že od ustanovitve dokazujete, da vam nobena naloga ni tuja in da ima vsak izziv rešitev. Ob koncu primopredaje lahko sklenem, da stanje ni briljantno, saj se še zmerom ukvarjamo z nalogami, ki bi ob vzdrževanju sredstev in usposabljanju morale biti postranskega pomena, pa žal niso.

Pred dvema letoma, ko sem kot izvršilni častnik zapuščal ta polk in od takrat

služboval na Poveljstvu sil, sem se ob pisanju dokumentov pogosto spraševal, ali boste zmogli. Ste zmogli in nikoli niste razočarali. Organizacije nenehno spreminjajo svojo strukturo in se prilagajajo turbulentnemu okolju, ki danes vlada, ne samo v Sloveniji, temveč v svetu v splošnem.

Vojaška organizacija ob tem seveda ni izjema. Kot je karierna pot vojaka večinoma blatna in nepredvidljiva ter jo spremljajo padci in uspehi, tako je tudi razvoj organizacije nenehen proces. Je kot nikdar do konca popisan list, ki terja napore, da se zagotovi boljša prihodnost organizacije in ljudi, ki v njej delajo ter se trudijo, da bi postala boljša.

Čaka nas veliko nalog, ki jih bomo lahko uresničili le kot ekipa, saj je le tako mogoče doseči zastavljene cilje. Ob tem me izzivi ne skrbijo, saj sem prevzel enoto z jeklenimi voljo, oklepom in pogumom. Poveljniška

struktura od vodje skupine do poveljnika polka je morala voditi in bo vodila procese ob podpori podčastniškega zbora, vendar je ne glede na vse vsak posameznik v ekipi pomemben in bo moral prispevati svoje, da bo pesem na koncu napisana. Ob tem bomo vsekakor iskali podporo 72. brigade in Poveljstva sil, da pesem ne bo samo zapisana, temveč bo napisana tako, da nam bi jo zavidal sam general Maister.

Soborke, soborci, sestre in bratje po orožju, prihodnje obdobje bo zelo zahtevno. 74. pehotni polk je v svojem obstoju prestal več preoblikovanj in prepričan sem, da so k temu pripomogle naše izkušnje. Ne ozirajte se na sredstva, s katerimi bomo v prihodnosti delali, ali kako se bomo imenovali, ne bomo najpomembnejši le za 72. brigado in sile Slovenske vojske, temveč za celotno Slovensko vojsko. Prepričan sem, da bo z vami, ki ste srce 74. pehotnega polka, ta naloga izvedena tako, da bomo na koncu

lahko tudi sami ponosni na opravljeno. Naša vizija v naslednjih letih obsega preoblikovanje polka v bataljon in izvedbo operativnega cikla, ki ga bomo končali z dosego končnih operativnih zmogljivosti, ki bodo omogočale zagotavljanje zahtevane stopnje pripravljenosti za delovanje doma in v tujini. Ob tem bomo izvajali mednarodne obveznosti, pomagali ob naravnih in drugih nesrečah ter skrbeli za promocijo vojaškega poklica, da bomo kot enota pozitivno prepoznani in spoštovani v notranji ter zunanji javnosti.

Predstavljena vizija ni na novo zapisana, temveč je le posodobljena zaradi prilagajanja novim trendom, zahtevam in nalogam. Je nadaljevanje tistega, v kar že verjamemo in kar delamo. Prepričan sem, da nam bo z odločnostjo, trdno voljo, potrpljenjem, predvsem pa s pozitivnim pristopom to vizijo tudi uspelo doseči.

ŽIVLJENJE PIS POVELJNIKA 2. PEHČ STOTNIK MARKO MOČNIK

Civilna izobrazba:

2006–2010: Diplomirani upravni organizator, Fakulteta za javno upravo, Univerza v Ljubljani.

Osnovna vojaška izobrazba:

2006: Temeljno vojaško usposabljanje, PDRIU;

2008: Osnovno vojaško usposabljanje, PDRIU;

2012–2012: Šola za častnike, PDRIU

(prejel bronasti znak Šole za častnike za dosežen uspeh).

Nadaljevalna vojaška izobrazba:

2020–2021: Štabni tečaj v ZDA – Maneuver Captain's Career Course,
U. S. Army Fort Benning GA (uvrščen med najboljše slušatelje).

Dodatno vojaško usposabljanje:

2013: Mortar Leader Course, U. S. Army Fort Benning GA;

2016: Padalsko usposabljanje I. stopnje, 15. PVL;

2016–2017: Specialistično vojaško izobraževanje in usposabljanje za pridobitev vojaške
evidenčne dolžnosti A51201 – častnik artilerije, BATOP/RB 72. brigada
(prejel priznanje za najboljšega slušatelja pri usposabljanju za vojaško
evidenčno dolžnost častnik artilerije).

Poveljniške dolžnosti:

2012–2013: poveljnik ognjenega vođa MM120, MMČ/20. PEHP;

2013–2017: poveljnik voda, 1. PEHČ/20. PEHP;

2022–: poveljnik čete, 2. PEHČ/74. PEHP.

Štabne in druge dolžnosti:

2017–2021: častnik za zaščito sil, S-3/20. PEHP;

2021: načelnik odseka, S-5/20. PEHP;

2021–2022: častnik za usposabljanje, S-3/72. brigada.

Mednarodne operacije in misije:

2015: Kfor 31, poveljnik voda;

2018: Kfor 37, vodja skupine LMT.

POVELJNIK 2. ČETE

STOTNIK MARKO MOČNIK

Vojaška pot me je vodila od pripadnika prostovoljne pogodbene rezervne sestave in poklicnega vojaka do častnika. Zamenjal sem veliko delovnih mest, usposabljanj in izobraževanj doma in v tujini, kar me je obogatilo tako profesionalno kot osebno.

Za vojaški poklic sem se začel zanimati že leta 2006, ko sem se odločil, da stopim v vojaške vrste kot pripadnik prostovoljne pogodbene rezervne sestave. Po opravljenem temeljnem vojaškem usposabljanju v Bohinjski Beli, kjer mi je vojaški način življenja prirasel k srcu, sem bil napoten na usposabljanje za pridobitev vojaške evidenčne dolžnosti vezist na Vrhniko. Monotonost dolgotrajnega teoretičnega usposabljanja za pogodbenega pripadnika rezervne sestave, ki je tedaj z usposabljanji čez vikend trajalo dobri dve leti, je bila glavni razlog za redno zaposlitev v Slovenski vojski. Po opravljenem osnovnem vojaškem usposabljanju v Vipavi sem v nasprotju s svojo željo, da bi bil razporejen v enega izmed pehotno-motoriziranih bataljonov, pristal v 18. bataljonu za jedrsko, radiološko, kemijsko in biološko obrambo. Razporeditev v 18. BJRKBO se je pozneje zame izkazala kot zelo dobra, saj je bil tedaj bataljon, namenjen za zmogljivost Severnoatlantskega zavezništva, tako kadrovske kot materialno zelo dobro podprt, vojaku začetniku pa je omogočal odlične pogoje za razvoj.

Ob pridobitvi visokošolske izobrazbe, ki sem jo opravljal ob delu, sem se odločil za prijavo na selekcijo za Šolo za častnike, kamor sem bil pozneje po uspešno opravljeni selekciji tudi napoten. Po opravljenem izobraževanju in usposabljanju na Šoli za častnike sem bil razporejen v 20. MOTB, kamor sem si vedno želel ... med viteze v Celje!

Z vitezi smo z nešteti terenskimi usposabljanji doma in v tujini ustvarili tedaj najmočnejši motorizirani bataljon v Slovenski vojski. Svojo usposobljenost smo potrdili na mednarodni vojaški vaji Saber Junction 2014 v Hohenfelsu in kot prva enota v Sloveniji na preverjanju končnih operativnih zmogljivosti po metodologiji CREVAL. Obdobja svojega dela kot poveljnik voda se še danes z veseljem spominjam. Skupaj smo preživeli misijo v rotaciji Kfor 31 in pomagali ob naravni nesreči, ko je območje Postojne prizadel žled. Z veseljem se spominjam borcev (Čepina, Grabnerja, Omerzuja, Stubičarja in drugih), ki so po terenskih usposabljanjih, ki so večkrat trajala v noč, še vedno nosili bojevniki žar v očeh, in neumnosti oziroma spodrsaljajev, ki smo se jim skupaj večkrat nasmejali. Po dolžnosti poveljnika voda sem nadaljeval delo v skupini za promocijo zaposlovanja v okviru poveljstva sil in pozneje v štabu S-3 in S-5/20. pehotnega polka kot častnik za zaščito sil in kratek čas kot načelnik odseka

za civilno vojaško sodelovanje. Takrat sem začel resnično spoštovati in ceniti delo pripadnikov poveljstev, katerih delo je pomembno za delovanje vsake enote in katerih naporu so večkrat spregledani, saj njihovo delo ni na terenu ali zunaj na očeh slehernika, temveč med štirimi zidovi v pisarni. V nazivu nadporočnik sem se udeležil svoje druge misije kot vodja skupine LMT na Kosovu v rotaciji Kfor 37.

Po osmih letih v Celju me je pot vodila na štabno šolanje v Združene države Amerike, ki se je zame izkazalo kot zelo naporno. Postavil sem si visoke akademske cilje, ki sem jih tudi dosegel. Težje kot akademski del mi je bilo doma pustiti ženo Karolino in leto starega sinka Aleksa, ki ju zaradi omejitev, povezanih z epidemijo covid-19, ves čas šolanja nisem mogel obiskati. Zaradi natrpanega urnika in časovne razlike so bili tudi naši pogovori po videopovezavi omejeni na nekaj minut na dan in vikende. Vojaški poklic veliko da in tudi vzame.

Po vrnitvi iz Združenih držav sem svoje delo nadaljeval v S-3/72. brigade, kjer sem dobil vpogled v višjo, brigadno raven in pridobil vedno dobrodošle izkušnje pogleda na delovanje enot iz različnih ravni oziroma perspektiv. Od začetka častniške kariere je bila moja največja želja zasesti delovno mesto poveljnika čete, ki se mi je izpolnila

ob izteku preteklega leta. Obenem sem prejel dodatno nalogo kot nosilec predmeta taktika za specializacijo 34. generacije šole za častnike. Obe funkciji sta tako nagrajujoči kot tudi zahtevni, saj zahtevata veliko truda in časa. Vsaka terja človeka za ves delovni čas, kar pa fizično ni izvedljivo. Ob začetku svoje poti bi si kot poveljnik čete želel več časa preživeti s pripadniki 2. čete, hkrati pa se zavedam, da s specializacijo oblikujemo novega častnika ali morda celo dva, ki sta prihodnja člana našega kolektiva. Ker se zavedam kakovosti vodstvenega kadra 2. čete, ki med specializacijo prevzema levji delež pri zagotovitvi delovanja naše čete, sem se lažje odločil, da začetek svojega delovanja v četi namenim usposabljanju novih častnikov. Pripadnikom 2. čete pa pri tem zagotavljam, da bom izgubljeni čas poskušal nadomestiti po, upam da uspešno končani, specializaciji častnikov pehote.

Kljub temu da sem po srcu "vitez", sem hvaležen, da sem dobil možnost služiti v trenutno tako kadrovske kot po bojni moči najmočnejšem pehotnem polku v Slovenski vojski. Moj trud bo vedno usmerjen v to, da me bodo poleg viteške časti krasili tudi bojna moč, pogum, nepopustljivost ter srčnost kleščmana.

VAROVANJE PREDMETOV KULTURNE DEDIŠČINE

BESEDILO: LENART PUPAHER

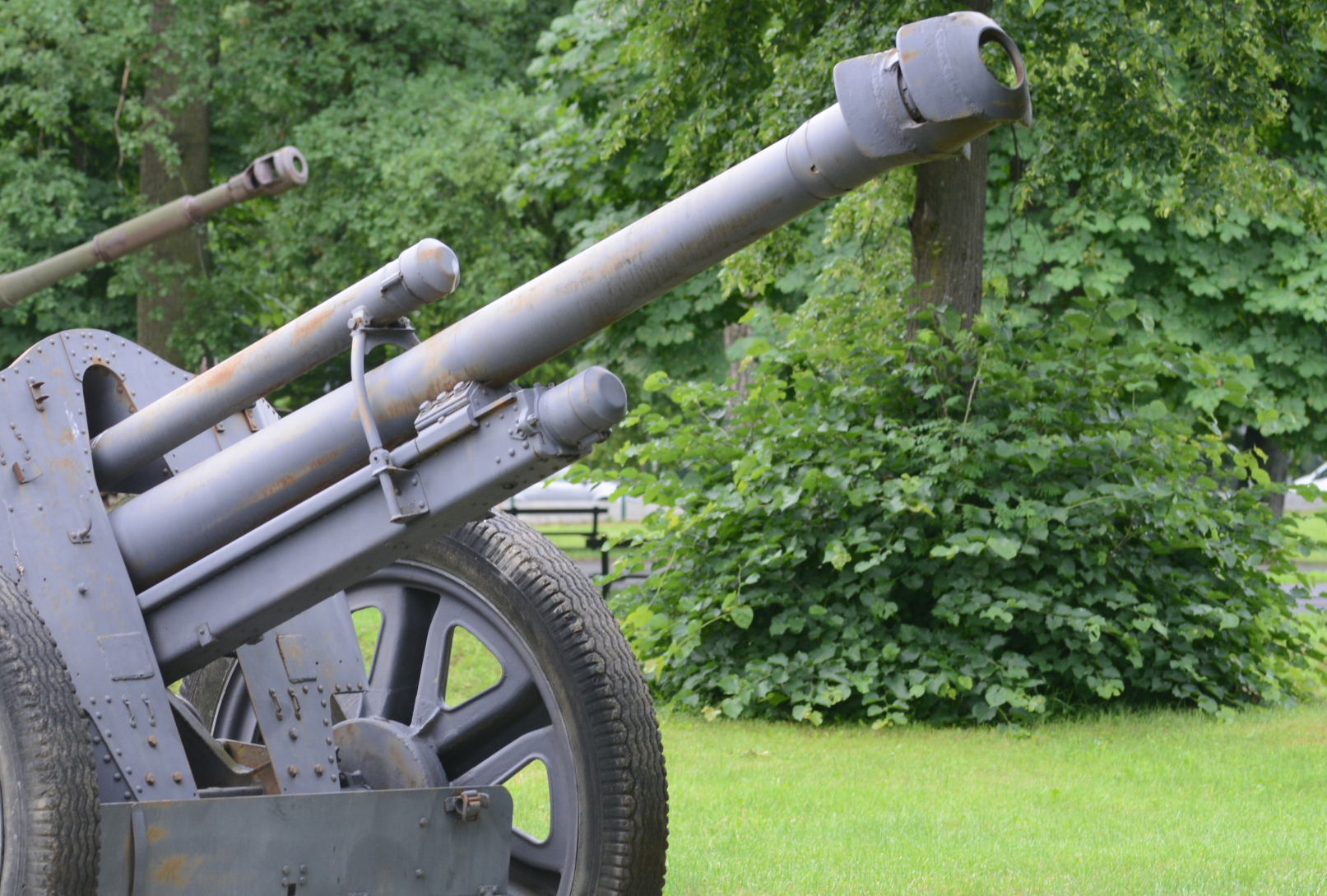
V prejšnji številki revije Kleščman sem opisal proces postavitve oglednega depoja v Vojašnici generala Maistra s poudarkom na predmetih kulturne dediščine vaše enote, tokrat pa bom opisal, s katerimi pristopi in aktivnostmi zaposleni v Vojaškem muzeju skrbimo za druge predmete na zunanjih površinah vojašnice.

Preden preidem h konkretnemu opisu naših aktivnosti, bi vas želel na kratko seznaniti s tem, kateri predpisi urejajo naše muzejsko delo in katera etična pravila moramo pri svojem delu upoštevati. Menim tudi, da bi bilo za boljše razumevanje področja koristno opisati nekatere pojme, s katerimi se pri ohranjanju dediščine srečujemo.

Kaj sploh je kulturna dediščina?

Kulturna dediščina je danes širok pojem in obsega vse, kar izhaja iz preteklosti in čemur pripisujemo posebno vrednost v sedanjosti ter želimo ohraniti za prihodnost. Delimo jo na materialno in nesnovno. Materialno dediščino potem delimo na premično in nepremično. Nesnovna dediščina obsega običaje, znanje, dejavnosti in druge nematerialne značilnosti nekega okolja. Skrb za ohranjanje nepremične kulturne dediščine izvaja Zavod za varstvo kulturne dediščine Republike Slovenije, nad varovanjem nesnovne kulturne dediščine bdi Slovenski etnografski muzej, skrb za nepremično kulturno dediščino pa je zaupana muzejem.

Iz tega sledi, da muzejski predmeti, postavljeni na območju Vojašnice generala Maistra, spadajo v premično dediščino, skrb

zanjo pa je prevzel Vojaški muzej. Poleg hranjenja predmetov so naloge muzeja njihovo preučevanje, dajanje informacij in razstavljanje.

Varovanje dediščine je v državnem interesu, kar dokazuje dejstvo, da je varovanje dediščine omenjeno že v Ustavi Republike Slovenije, najbolj neposredno v 5. in 73. členu.

5. člen zahteva od države odgovornost za ohranjanje naravne in kulturne dediščine, v 73. členu pa je ta odgovornost zahtevana tudi od posameznikov.

Zakon, ki do podrobnosti ureja področje varovanja kulturne dediščine in muzejsko dejavnost, je Zakon o varovanju kulturne dediščine. Poleg tega smo vsi muzejski

delavci zavezani kodeksu muzejske etike, ki ga je predpisal Mednarodni muzejski svet.

Izvajanje varovanja kulturne dediščine

V preteklosti so se na področju varovanja dediščine razvile tri glavne smeri – francoska, angleška in dunajska šola, ki se bistveno razlikujejo v načinu ohranjanja dediščine. Francoska dovoljuje dodajanje novih elementov in spreminjanje predmetov, angleška pa nasprotno prepoveduje posege v predmet in dopušča, da propadejo po naravni poti. Zaradi zemljepisnih in zgodovinskih okoliščin se je na ozemlju Slovenije v začetku 20. stoletja uveljavila dunajska smer ohranjanja dediščine, ki kot najvišjo vrednoto ceni avtentičnost predmeta, dovoljuje pa tudi posege, če se z njimi izboljša možnost ohranitve dediščine oziroma njeno

predstavljanje javnosti. Skladno z doktrino dunajske šole se tudi zaposleni v Vojaškem muzeju Slovenske vojske trudimo ohranяти predmete v čim bolj originalnem stanju, vsi posegi v predmet pa morajo biti skrbno preiščeni in strokovno utemeljeni.

Zavedamo se, da posegi odvzamejo nekaj avtentičnosti, zato se trudimo, da bi jih bilo čim manj. Veliko truda vlagamo tudi v preventivno varstvo. Upoštevati moramo dejstvo, da so muzejski predmeti, postavljeni na površinah Vojašnice generala Maistra, izpostavljeni vsem vremenskih razmeram in posledično vedno pod negativnim vplivom štirih največjih sovražnikov muzejskih predmetov – svetlobe, vlage, temperature in onesnaženja.

Ker pa želimo, da so predmeti postavljeni na ogled, in ne varno spravljani v kakšnem hangarju, moramo vložiti precej truda in časa v njihovo zaščito.

Tako smo lani jeseni, pred padcem temperatur pod ničlo, na posamezne eksponate nanесли različne protikorozijske premaze. Čez približno mesec dni bomo podrobno pregledali, kako se je zaščita obnesla. Premaz, ki je najbolje zaščitil predmet pred korozijo, bomo nato uporabljali kot standardni premaz in ga nanašali dvakrat na leto, po spomladanskem čiščenju in jeseni, kot pripravo na zimske mesece.

Čez približno mesec dni bodo začele potekati prve spomladanske aktivnosti, ki morajo biti končane do začetka maja ali pa vsaj do dneva odprtih vrat Vojašnice generala Maistra, če nam bo vreme nagajalo.

Najprej bo treba z vozil fizično odstraniti umazanijo – veje, listje, storže in ostanke kunjih pojedini. Kot kaže, imamo v vojašnici kune, ki oklepnike uporabljajo tudi za to, da v varnem zavetju pojedjo svoj pernati plen, ostanki kosti in perja pa ostanejo in kazijo videz.

Z visokotlačnim čistilnikom z vročo vodo bomo nato vse predmete očistili in takoj nanесли zaščitni sloj protikorozijske zaščite ter druga konzervacijska sredstva. Popravili bomo cerade, ki ščitijo notranjost vozil pred vdorom vode, in z nanosom barve popravili manjše poškodbe, ki so se pojavile pozimi. Tudi glede restavriranja predmetov imamo precej načrtov. Obnovili bomo nemško havbico 105 mm, trenutno pa poteka pridobivanje barve pravilnega odtenka feldgrau.

Za obnovo je v letošnjem letu predviden tudi tank Sherman, kar mu kot najstarejšemu vozilu, postavljenemu v Vojašnici generala Maistra, tudi pripada. Uredili bomo notranjost, prav tako bo prebarvan. V muzeju smo se odločili, da bo ena stran ostala nepobarvana, da bodo obiskovalci lahko videli vse barve in napise, ki jih je tank dobil v svojih skoraj osmih desetletjih delovanja. Prav tako bomo v letošnjem letu začeli z aktivnostmi urejanja notranjosti vozil in jih pripravili za ogled obiskovalcev. Zaradi dejstva, da se v tanke vstopa od zgoraj, ti ne bodo na ogled obiskovalcem, saj ni mogoče zagotoviti osnovne varnosti. Mogoča bosta ogled notranjosti BVP M-80, ki stoji pred zgradbo poveljstva 74. pehotnega polka, in oklepne transporterja na ploščadi pred stavbo poveljstva 72. brigade.

Glede notranjosti vozil bi še omenil, da je z vidika ohranjanja dediščine vzdrževanje notranjosti poglavje zase. Zaradi padavin in (predvsem) dnevnega nihanja temperatur se v notranjosti kopičita vlaga in kondenz, ki lahko v kratkem času uničita ves delovni prostor posadke. Izkušnje tudi kažejo, da tank najboljše tesni na dnu, saj tam ne more odteči voda. Zato smo že pozimi v nekaterih vozilih izvedli ukrepe za vzpostavljanje zadostnega gibanja zraka in zmanjševanje vlage v notranjosti. S pomočjo všvod. Marka Taučerja (74. PEHP) in des. Damjana Mariča (157. LOGP) smo odprli lopute za zasilni izhod ter druge odprtine za odtekanje vode na dnu vozila in odstranili nekaj periskopov. Tako smo vzpostavili prepih in zmanjšali stopnjo vlage na raven, ki je še sprejemljiva. Pri aktivnostih, ki jih bomo v muzeju izvajali spomladi, bomo uporabili znanje in spretnost botrov posameznih predmetov, tako tankistov, artilercev kot pripadnikov zračne obrambe.

V muzeju sicer poznamo predmete, njihove tehnične značilnosti ter pomen v slovenski vojaški preteklosti, nismo pa izurjeni za njihovo bojno uporabo. Zato je pomoč pripadnikov, ki so izurjeni in poznajo vse podrobnosti delovanja, nenadomestljiva. Seveda imamo tudi razstavljenih nekaj predmetov, na katerih nihče ni operativno deloval (npr. nemška havbica 105 mm ali tank M4 Sherman), v tem primeru pa zadostujeta vojaški entuziazem in veselje do ohranjanja dediščine.

Ob koncu moram omeniti še prav poseben projekt, ki ga v Vojašnici generala Maistra naš muzej vodi s pripadniki Baterije za ognjeno podporo 72. brigade. Pripadniki baterije so želeli svoje prostore oplemenititi z muzejskimi predmeti iz rodu artilerije. Tako smo skupaj iz naše artilerijske zbirke izbrali dva muzejska predmeta, ki bosta na hodniku baterije pričala o artilerijski preteklosti Slovencev: minomet 120 mm M74 in arheološke ostanke top-havbice Škoda 75 mm M15, pridobljene z arheološkim izkopavanjem leta 2021.

Aktivni smo tudi na področju povečanja števila predmetov v oglednem depoju na prostem. Potekajo prvi pogovori in pogajanja o tem, da bi se tanku Sherman pridružil zmagoviti tank druge svetovne vojne, znameniti sovjetski T-34.

Vsem bralcem revije Kleščman prav lep pozdrav, ostanite zdravi in ponosni.

1. TANKOVSKA ČETA

BESEDILO: DRAGO KOVAČEC

30 let je dolga doba v človekovem življenju. To je obdobje, ko zlezemo iz pleníc in si ustvarimo svoje družine z otroki. Tako je tudi v enoti.

Vsi poznamo začetke enote, kdaj je bila ustanovljena in zakaj, saj o tem piše že v knjigah. Zanimivejše je bilo v resničnem življenju, saj to ni zapisano v poročilih in kronikah. Ne bom opisoval, kje je kdo začel svojo vojaško kariero, smo pa bili takrat združeni iz različnih enot, z različnim znanjem in izkušnjami. Nekateri smo bili izšolani tankisti, drugi pa so želeli to postati.

Takoj po podpisanih dokumentih o ustanovitvi 74. oklepno-mehaniziranega bataljona v takratni 7. pokrajini se je začelo zbirati okostje poveljstva in podenot na pokrajinskem poveljstvu. Okoli maja 1992 se je začela pripravljati potrebna dokumentacija za delo z ljudmi in tehniko, kar je bilo opravljeno na 7. PP. Prvi postroj enote se je zgodil v drugi polovici maja v takratnem učnem centru v Pekrah, kjer sta se predstavila poveljstvo bataljona in poveljniški kader v podenotah (četah) z manjšim delom takrat zaposlenih vojakov. Prisotni smo lahko prvič na enem mestu uzrli ogrodje takratnega bataljona.

Po nekaj dneh predavanj v Pekrah smo aktivnost zaključili s pohodom na Pečke, z bivanjem v šotorih in druženjem. Šele potem se je začelo pravo delo. Začeli smo s selitvijo v Vojašnico generala Maistra in usposabljanjem tistih, ki niso imeli vojaške evidenčne dolžnosti tankist. Formirale so se prve posadke in enote. Začela so se tudi sprejemanje bojnih vozil, njihovo vzdrževanje in seveda barvanje z novo barvo. Te naloge so zavzele kar nekaj časa. Pri tem moram dodati, da je precej kolegov spoznalo, da jim delo v takih enotah ni preveč všeč in so se od nas poslovili. Ko smo se usposobili, je sledila osnovna naloga – usposabljanje nabornikov. Ti so bili iz celotne Slovenije, sam sem bil del usposabljanja 13. generacije nabornikov. To so bili zanimivi časi, včasih razburljivi, vedno pa na koncu tudi malo žalostni. Kar nekaj takratnih nabornikov iz bataljona je danes v Slovenski vojski, tudi na visokih položajih. Zraven usposabljanja nabornikov smo se uspešno predstavljali organizacijam in društvom, kar je dvignilo naš ugled zunaj vojašnice. Prišel je čas, ko smo začeli obnavljati tanke T-55. Bil je naporno, vendar smo jih z veseljem dočakali in se na njih tudi usposabljali ter dosegali zavidljive rezultate. Usvojitev dela z obnovljenimi tanki je spet zahtevala čas.

Nekega dne so se naborniki poslovili in v enoti je ostala samo stalna sestava. Zanimivi časi so bili, predvsem kadar je bilo treba čistiti listje ali pa sneg. Po vstopu v novo tisočletje se je začelo govoriti o tem, da toliko tankistov v Slovenski vojski ne potrebujemo. To je bil za nas pravi šok. Z dvignjeno glavo smo tanke konzervirali in jih s težkim srcem predali v Pivko. Tako se je končalo obdobje 74. oklepno-motoriziranega bataljona in 1. tankovske čete.

1. tankovska četa je bila ves čas svojega delovanja aktivni člen enote. Sestavljali smo jo bivši pripadniki vojske, teritorialci in delavci iz nekoč velikih tovarn v regiji. Zelo smo bili veseli in ponosni na to, da smo v svojih vrstah imeli poveljnika prve slovenske tankovske čete, ki je imela svoj ognjeni krst v bojih za mejni prehod v Šentilju. Takrat še stotnik Boris Pavalec se je skupaj z nami boril, da zgodovina ne bi bila pozabljena ali, kot je danes moderno reči, spremenjena.

S tem ciljem smo skoraj vse generacije nabornikov peljali na kraj dogodka, v Šentilj, kjer je stotnik

Pavalec predstavil potek aktivnosti na terenu. V spomin na ta dogodek smo skupaj s prebivalci Šentilja postavili stare karavle (mejne stražarnice), spominsko ploščo, tank T-55 s spominsko tablo in organizirali več slovesnosti oziroma proslav.

Zdaj, po vseh teh letih, se z veseljem spominjamo dogodkov, ljudi in si včasih želimo, da se ne bi končali. Ampak življenje gre po svoje, večina pripadnikov iz 74. oklepno-motoriziranega bataljona je v različnih enotah SV, nekateri so v pokoju, na žalost nekaterih tudi ni več med nami.

Pripadniki 1. tankovske čete smo ponosni na to, da smo bili v tej enoti. Rezultat tega je, da se še vedno, vsaj enkrat na leto, sestane prva sestava 1. tankovske čete in tako ohranja živ spomin na delovanje enote. Letos smo svoje srečanje razširili in poskušali združiti vse pripadnike stalne sestave, ki so bili razporejeni v 1. tankovsko četo. Delno nam je to uspelo in upamo, da bomo s tem nadaljevali vsaj ob okroglih obletnicah, saj nas v srcih združuje jekleni oklep z jeklenim pogumom jeklenih mož.

JEKLENI MOŽJE – JEKLENI POGUM – JEKLENI OKLEP

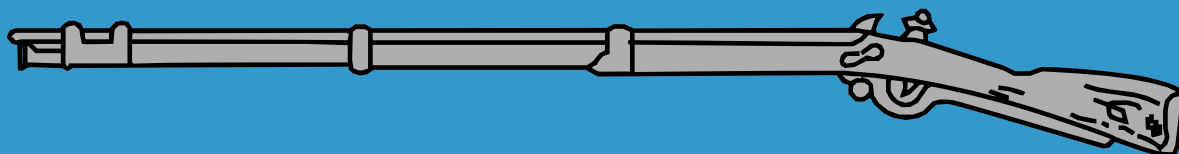
DAN POLKA IN KLE

LEŠČMANOVE IGRE

EXPERT INFANTRYMAN BADGE STROKOVNJAK PEHOTE

BESEDILO: ALEŠ MARINIČ

Expert Infantryman Badge (EIB) je preverjanje, ki ga organizira 173. zračno-desantna brigada Ameriške kopenske vojske (US Army). Kot prejšnje leto je tudi tokrat potekalo v ameriški bazi Del Din v italijanskem mestu Vicenza. Program preverjanja za pridobitev znaka eksperta pehote poteka v ameriški vojski že vse od leta 1943, šele v poznih 80-ih pa so se ga začeli udeleževati tudi pripadniki drugih vojsk. Obstaja nenapisano pravilo, da bi se morali vsi v ameriški vojski, ki so na vodstvenih položajih, tega preizkusa udeležiti in ga uspešno končati. Tokrat se ga je udeležilo rekordno število, več kot 1600 pripadnikov vojsk Združenih držav Amerike, Italije, Španije, Hrvaške in Slovenije, ki so sodelovali na treh različnih preizkušnjah: Expert Soldier Badge, Expert Medical Badge ter Expert Infantryman Badge.

Slovenska vojska se je odzvala na povabilo in na preverjanje poslala sedem pripadnikov, ki so bili od začetka odločni in motivirani, da zahteve uspešno opravijo. In tako je tudi bilo. Rezultat je bil temu primeren, vsi pripadniki Slovenske vojske so uspešno opravili tečaj in tako pridobili značko eksperta pehote. Izmed 494 kandidatov, ki so začeli s preverjanjem, jih je uspešno končalo 208, kar predstavlja 42-odstotno uspešnost. Naši pripadniki so bili pri tem 100-odstotni.

Preverjanje predstavlja enega najzahtevnejših preizkusov usposobljenosti pehotnega vojaka. Ocenjevalci testirajo posameznikovo telesno

pripravljenost, znanje orientacije in delovanje v individualnih postopkih na področjih sanitete, oborožitve ter patroljiranja in dajanja poročil.

V Sloveniji je teden dni pred odhodom v Italijo pripadnik z že opravljenim tečajem izvedel kratke priprave s koristnimi navodili. Ob prihodu v ameriško bazo Del Din smo se namestili v šotorih in kandidati so dobili uradno knjigo EIB. V tem priročniku so natančna navodila o postopkih, prav tako so navedene norme, da na posameznih individualnih točkah te tudi uspešno opraviš. Prvi teden – teden neznank in stotih vprašanj.

Vsako jutro postroj in razvrstitev v skupine, znotraj katere si se lotil opravljanja posameznih delovnih točk. Predstavitev delovnih točk, poskušanje razumeti in si nekako zapomniti postopke, narediti zapiske, narediti kakšno fotografijo ali celo videoposnetek. In, če si imel srečo, si v tisti uri na delovni točki med več kot 25 pripadniki uspel katero točko tudi zares ponoviti. Ker pa večina te sreče ni imela, je preostalo le to, da si gledal in se učil, ali pa, da si se dodatno udeležil delovne točke na dan, konec vsakega tedna, ko so bile vse delovne točke ponovno na razpolago za utrjevanje in ponavljanje. Drugi teden – teden poskusnega preverjanja in priprave na zaključno preverjanje. Jutro se je začelo s testnim preverjanjem gibalnih sposobnosti posameznika (sklece, dvig trupa in tek na 6400 metrov) z nekoliko

zmanjšanimi normami, ki si jih moral doseči, da si se na preverjanje sploh lahko uvrstil. Testno preverjanje je potekalo na skoraj enak način kot resnično preverjanje. Inštruktorji so hoteli ustvariti podobne (stresne) pogoje in predstaviti zahtevane standarde. Preizkusi na nekaterih delovnih točkah so kandidate postavili na realna tla. Inštruktorji jim namreč že ob najmanjši napaki niso dovolili nadaljevati z delom in tako usvojiti znanja, potrebnega za uspešno opravljanje individualnih veščin.

Tretji teden – teden preverjanja.

Prvi dan, zdaj gre zares. Ob zgodnji peti uri so bili pripadniki Slovenske vojske pripravljani na preverjanje gibalnih sposobnosti. Prva vaja – število ponovitev sklec v dveh minutah, najmanj 49 popolnih ponovitev, brez možnosti počitka, popravka rok ali kakršnega koli premikanja nog. Druga vaja – dvigovanje trupa oziroma trebušnjaki, prav tako na razpolago dve minuti za pravih 59 ponovitev. Roke prekrižane s prsti za glavo, dvig do kolen ter spust popolnoma na predel lopatic. Tretja vaja – po nekajminutnem počitku tek na 6400 metrov, pod časom 32 minut. Skupina tekačev je štela skoraj 500 pripadnikov. Utrujenost po dveh tednih usposabljanja, hladno ozračje in dolga ravnina skoraj dveh krogov po bazi našim pripadnikom niso povzročali težav. Sledilo je izvajanje dnevne in nočne orientacije v hribovju na 1600 metrih nadmorske višine. Naloga je bila, v času pod tremi urami, najti za vsakogar določene točke, za katere so izvedeli tik pred začetkom. Na voljo so imeli kompas, protractor in karto v razmerju 1 : 50.000. V poznih večernih oziroma zgodnjih jutranjih urah so se vrnil v bazo in po slabem štiriurnem počitku je sledilo celodnevno preverjanje s področja sanitete, to je področje, na katerem so pripadniki Slovenske vojske še posebej suvereni.

Drugi dan uspešen, večerni počitek in priprave na naslednji dan.

Tretji dan – preverjanje s področja oborožitve. Tudi pri tem so bili pripadniki zelo suvereni.

Četrti dan – preverjanje s področij patruljiranja in poročanja. Tega so se vsi kandidati večinoma najbolj bali, saj je šlo za veliko zahtevnih tematik s področij radijskih postaj, njihovega programiranja, delovanja pod pogoji JRKBO, navajanja minometnega ognja ipd. Za to področje velja prepričanje,

da je najpomembnejše, če želi pripadnik preverjanje uspešno končati. In tako je tudi bilo.

Utrujeni od vseh preizkušenj so kandidati po uspešnem dnevu z nasmehi na obrazu skrbno pripravljali opremo in nahrbtnik za zadnje dejanje.

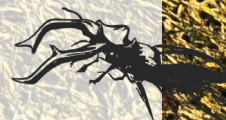
Peti dan, tako imenovani march oziroma pohod s opremo, ki je pri posamezniku tehtala vsaj 20 kg, na razdalji 19 km, zahtevan čas – manj kot tri ure. Tempo hoje oziroma teka je bil tako močan, da si počitka, kljub vsem pridelanim žuljem, preprosto niso mogli privoščiti. Prihod v cilj, srečen, nasmejan in utrujen stopiš še pred zadnje dejanje. Pod časovno omejitvijo in v pravilnem zaporedju je treba izvesti pregled izpraznjenosti, razstaviti, sestaviti in nato opraviti test funkcionalnosti na avtomatski puški M4. In zdaj, po tehtanju, lahko končno odložiš nahrbtnik, opremo, se sprehodiš do svojih soborcev in si medsebojno iskreno čestitaš, saj veš, da je ta uspeh več kot zaslužen. Sledijo slovesnost, podelitev znakov eksperta pehote ter priprave na premik domov.

Za uspešno končan tečaj je odgovoren predvsem vsak posameznik. Vendar se je znova pokazalo, podobno kot prejšnje leto, kako pomemben je dober tim. Pripadniki Slovenske vojske smo, ne glede na to, iz katere enote prihajamo, in ne glede na to, kateri čin imamo, dokazali, da znamo več kot odlično med seboj sodelovati, si pomagati, se medsebojno motivirati in spodbujati. Preverjanje je bilo izjemno težko in zahtevno, vendar kljub temu spodbujam vse sodelavke in sodelavce, da če imajo željo in možnost, naj se ga udeležijo in ga uspešno končajo. Če si nečesa namreč dovolj močno želiš, lahko to tudi narediš!

Pripadniki, ki so leta 2022 uspešno opravili preverjanje:

por. Novak Luka (1. BR/10. PEHP)
 vvod. Mihalič Klemen (1. BR/RB)
 voj. Finžgar Matjaž (1. BR/132. GORP)
 des. Rober Nejc (72. BR/74. PEHP)
 des. Polutnik Tilen (72. BR/74. PEHP)
 pdes. Krivonog Nace (72. BR/20. PEHP)
 voj. Vrabec Macarol Žan (72. BR/20. PEHP)

Vsem iskrene čestitke!

U. S. ARMY AIR ASSAULT COURSE NAJTEŽJIH DESET DNI V AMERIŠKI KOPENSKI VOJSKI?

BESEDILO: MITJA CERAR

Kot že naslov pove, je tečaj intenziven in fizično zelo zahteven. Namen urjenja je usposobiti pripadnike za operacije, v katerih pehota sodeluje s helikopterji. Gre torej za zračni juriš oziroma Air Assault. Vendar pa, kot smo ga tečajniki pozneje doživeli, naslov ne zaobjame celotne zgodbe. Aprila smo bili trije pripadniki Slovenske vojske napoteni na Air Assault Course v Ft. Benning, ki ga ameriška kopenska vojska izvaja v zvezni državi Georgia. Tečaj naj bi trajal enajst dni, prispeli pa smo nekaj dni prej, da se privadimo na okolje in temperaturo, ki je že v zgodnjem aprilu dosegala 30 °C. Kljub sprva udobni namestitvi in urejeni okolici smo kmalu spoznali, da tudi v ameriški kopenski vojski stvari ne potekajo tako gladko, kot se sprva zdi. Po spopadih z administrativnimi ovirami in z zadolžitvijo materialnih sredstev v mednarodni pisarni smo se po petih dneh končno znašli na uvodnem administrativnem dnevu tečaja in zamenjali udobno hotelsko posteljo za pograd ameriške vojske ter čakali na t. i. Zero Day.

Preden se je tečaj uradno začel, smo se morali prebiti čez zloglasni Zero Day. Jutro se je začelo s tekom (dve miljii oziroma približno 3200 metrov) po čudovito gričevnatem Ft. Benningu in nadaljevalo s premagovanjem ovir na poligonu. Ovine je

bilo treba premagati na predpisan način, vmes pa ni bilo časa za počitek, saj so nam inštruktorji polepšali čakanje pod oviro s posebno izvedbo sklec (Air Assault Push-ups) in drugimi vajami. Za nameček je bilo določeno, da se vsi premiki izvajajo v teku in da se vsakič, ko se levo stopalo dotakne tal, oglasimo z glasnim »AIR ASSAULT«.

To je potem veljalo do zadnjega postroja na zadnji dan. Vsak napačen korak je bil filmsko kaznovan s t. i. smokingom, kar je fizična kazen v obliki sklec, počepov ali podobnega – česar se je inštruktor domislil. Po intenzivnem pregledu opreme, ki je vključeval smoking, se je končal tudi Zero Day.

S tem se je uradno začel tečaj. Tečaj Air assault je sestavljen iz treh faz, vsaka traja tri dni:

1. faza: operacije Air-assault – teoretični del obsega zgodovino zračnega juriša, natančno seznanitev s helikopterji v uporabi v ameriški kopenski vojski, signale za navajanje pristanka helikopterja in uvod v vrsto operacij Pathfinder.
2. faza: priprava zunanjih tovorov za helikopterje – natančna seznanitev s tem,

kako pripraviti in pregledati tovor za zunanji (viseči) prevoz.

3. faza: spust po vrvi (vertikalni manever) – priprava improviziranega sedeža za spust po vrvi, vpenjanje in spust po vrvi s stolpa ter spust iz helikopterja.

V okviru usposabljanja smo jutra začeli z vadbo ob 5. uri, sledil je vsakodnevni smoking in obvezno vpitje »AIR ASSAULT!«. Vedno prisotna obvezna oprema je bil nahrbtnik z vso predpisano opremo za tečaj, čelada, oprtnik in t. i. rubber ducky (gumijasta puška).

Pogoj za nadaljevanje naslednje faze tečaja je bila uspešno opravljena predhodna faza. Prva faza se je končala s pisnim preverjanjem in šest milj (oziroma malo manj kot deset kilometrov) dolgim pohodom, opravljenim v manj kot uri in pol. Druga faza je obsegala štiri milje dolg formacijski tek z značilnimi ameriškimi vojaškimi koračnicami oziroma pesmimi, ki jih »pojejo« med tekom, pisno preverjanje in praktično preverjanje iz pregleda ter iskanja napak štirih že prej pripravljenih visečih tovorov. Tretja faza pa je vsebovala praktično preverjanje iz hitrostnega izdelovanja improviziranega sedeža ter vpenjanja v sidrišče ter spusta s helikopterja.

Zadnji dan tečaja smo morali prehoditi dvanajst milj (oziroma malo manj kot dvajset kilometrov) dolg pohod z bojnim nahrbtnikom prek treh kontrolnih točk, na katerih je vsak kandidat dobil neki predmet (karto, zobotrebec ipd.). Pohod je bilo treba opraviti v manj kot treh urah. Ob koncu teka je sledil še pregled kontrolnih predmetov in celotnega nahrbtnika, kjer je pomanjkljivost določenega predmeta lahko pomenila neuspešen konec tečaja.

Tečaj je končalo 180 od 250 kandidatov, izmed teh nas je bilo nekaj tujcev (trije Slovenci, po en Nemec in Italijan). Tečaj je bil fizično zahteven, predvsem pa je zahteval veliko pozornosti pri podrobnostih ob vsaki aktivnosti. Zaradi površnosti je bilo pri preverjanju zunanjih helikopterskih tovorov neuspešnih kar nekaj kandidatov. Tečaj pripadnike ameriške kopenske vojske pripravi na to, da začnejo razmišljati o predstavljenih temah in jih seznaniti predvsem s tem, kje iskati informacije o teh temah.

Air Assault Course je zelo zahteven tečaj, verjamem pa, da z vidika posameznih fizičnih zahtev ni najtežji v ameriški kopenski vojski, čeprav je kot celota zagotovo eden najtežavnejših fizičnih deset- oziroma enajstdnevni tečajev.

MOJA ZGODBA - ZDRAVKO URAN, 1. DEL

BESEDILO: ZDRAVKO URAN

V tej številki revije Kleščman se predstavlja naš izkušen brat po orožju – desetnik Zdravko Uran. V uniformi je že več kot tri desetletja. Predstavljamo prvi del njegove zanimive zgodbe.

To je osnutek, ki obsega moj vojaški življenjepis, sodelovanje na vojaško-civilnem področju, delo v različnih organizacijah, sekcijah in društvih ter opis nekaterih znamenitosti naše občine Ribnica na Pohorju. Če bi kadar koli želeli izvesti športni dan s pohodom, ga lahko vodim jaz.

6. decembra 2022 sem šel kot dežurni v poveljniško-logistični četi v poveljstvu 74. pehotnega polka na jutranje poročanje. Tam sem srečal nekdanjega poveljnika ppk. Himelrajha, ki mi je v kratkem pogovoru predlagal, da bi lahko napisal prispevek za

naslednji izvod revije Kleščman. Takoj sem prevzel nalogo in začel pisati o vojaško-civilnem sodelovanju ter pripravljati nekaj fotografij.

Najprej se Vam predstavim. Sem Zdravko Uran, rojen doma, 26. decembra 1968, v mali pohorski vasici Josipdol, ki spada pod Ribnico na Pohorju.

Osnovno šolo sem obiskoval v Ribnici na Pohorju, srednjo šolo pa na Muti, smer preoblikovalec in spajalec kovin. Imam četrto stopnjo izobrazbe. Kor starejši pionir in pozneje mladinec sem bil tudi jaz kot vsi drugi v tedanji skupni državi Jugoslaviji vključen v športne in družbene sekcije v našem kraju. Tako smo zbirali gume in les za prvomajsko kresovanje. Organizirali in izvedli smo dan mladosti, tudi štafeto, in vse za

proslavo ob dnevu Republike. Pri znamenitem lipovem drevoredu smo si josipdolški mladinci sami uredili nogometno igrišče, zbrali staro železo, ki smo ga dali pretopiti v gole, in zbrali denar za mrežo. Denar za to je prispeval Drago Grubelnik, ker smo mu pomagali pri ureditvi smučarske proge doma. Približno dve leti preden sem šel na služenje vojaškega roka, sem bil tudi aktiven v civilni zaščiti, saj so tedaj potekale različne vaje, bolj znane so bile NNNP (nič nas ne sme presenetiti).

Po končani srednji šoli sem se zaposlil v livarni v Vuzenici in potem po obvezni praksi v Josipdolu v kamnolomu, kjer sem opravljal vsa dela, tudi pomagal pri miniranju, postavitvi eksploziva in pri vezanju vžigalnih vrvic. Na obvezno služenje enoletnega vojaškega roka v tedanjo JLA (Jugoslovansko ljudsko armado) sem šel junija 1988 v Makedonijo, in sicer v Skopje, v Kasarno maršala Tita, ki je tedaj štela okoli 25.000 vojakov. Izmed teh je bilo 5000 zaposlenih časnikov, podčasnikov in civilnih oseb. Bila je tretja največja vojašnica na območju nekdanje države. Tam sem opravljal različna usposabljanja za vojaško evidenčno dolžnost 11314 osmatrač (izvidnik in opazovalec ciljev na zemlji in v zraku). Tako sem se udeležil različnih terenskih usposabljanj in velikih vojaških vaj po Makedoniji. Pogosto sem bil na poligonu Krivolak pri Titovem Velesu, pa na Kumanovem, Tetovem, v okolici Ohrida, Kavadarci itn.

Spomnim se, da smo imeli pogosto sestanke zaradi političnih dogodkov in nemirov v Sloveniji in tudi zaradi dogodka, ki se je zgodil v Paračinu. V Sloveniji je tedaj potekal sodni proces proti četverici (t. i. proces JBTZ – Janša, Borštner, Tasič in Zavrl) in pojavljale so se težnje po osamosvojitvi. Ker sem bil edini Slovenec v vodu, so me nadzirali tako nadrejeni kot nekateri vojaki. Pri tem sem imel srečo, da je oficir KOS (kontraobveščevalne službe), ki je imel z mano nekaj razgovorov, opazil, da sem bil kot mladinec aktiven pri organizaciji državnih proslav in drugih sekcijah ter da nisem storilec kaznivih dejanj. Srečo sem imel, da sem na teh pogovorih navedel, da bežno poznam admirala Stanislava Broveta, ki se je, kot jaz, rodil v Josipdolu. Stanislav Brovet je bil admiral JLA, med letoma 1988 in 1992 pa je bil namestnik Zveznega sekretarja za ljudsko obrambo SFRJ (Socialistične federativne republike Jugoslavije). Kot

zanimivost lahko navedem tudi to, da je bil takrat slovenski delegat zbora republik in pokrajin dr. Janez Drnovšek in potem od spomladi 1989 še predsednik predsedstva SFRJ. Na teh pogovorih sem povedal, da poznam Drnovškovega prijatelja in sodelavca Jožefa Školča, ki je bil predsednik ZSMS (Zveze socialistične mladine Slovenije). Školč je z Antonom Anderličem nekajkrat prišel v Josipdol zaradi načrtovane obnove kraja, ki ga je delno opustošilo neurje junija 1986. Tedaj je pri ob novi našega kraja pomagala tudi t. i. mladinska delovna brigada (ta je leto prej, leta 1985, v Ribnici na Pohorju kopala kanale za telefon iz smeri Vuhreda), v kateri je bil tudi Damjan Kozole. Ta je o nas, josipdolških mladincih, posnel dokumentarni film. Ljudje so bili navdušeni nad tem, kako mladinci pri delu pomagamo delovni brigadi. Damjan Kozole je med drugim režiral film Rezervni deli, ki je bil leta 2003 na 76. izboru za podelitev filmskih nagrad Oskar.

Tako smo v poletnih dneh leta 1986 po službi doma vzeli krampe, lopate, samokolnice in šli pomagati delovni brigadi. Tedaj smo se s temi brigadirji veliko družili in mladinci Josipdola smo v sedanji večnamenski dvorani uredili t. i. disko mladinske večere, na katerih sva predsednik mladinske organizacije (Igor Kumer, pozneje je bil kot poveljnik protidiverzantskega voda veteran vojne za Slovenijo) in tudi jaz vrtela glasbo s kaset in gramofonskih plošč. Ko je s sobote na nedeljo (s 13. na 14. julij 1985) potekal svetovno znani mega koncert Live Aid, smo ga tudi v našem disku gledali na televiziji.

V tedanji JLA se je veliko govorilo o t. i. paračinskem dogodku, ko je 3. 9. 1987 Albanec iz Kosova, ki je bil vojak na straži v vojašnici v Paračinu, z avtomatsko puško ubil štiri in ranil pet vojakov. V tem obdobju so nadrejeni nenehno opozarjali na te dogodke in poskušali izboljšati varnostno kulturo ter zavest. Tedaj se je na veliko preganjalo Albance in spomnim se, kako smo šli februarja 1989 na teren na Kosovo na okoliške hribe pri Kosovski Mitrovici, saj je v bližnjem rudniku Stari trg izmed približno 20.000 zaposlenih albanskih rudarjev gladovno stavkalo 1300 rudarjev. Stavkali so v rudniških jamah, med drugim tudi proti Miloševićevi politiki glede avtonomije Kosova. Ker sem bil na služenju vojaškega roka tudi športno aktiven in sem bil pozneje poslan na tečaj za desetnika, ki sem ga tudi opravil, nisem imel težav. Kot poveljnik oddelka sem

moral usposabljanje vojakov različnih narodnosti v tedanji Jugoslaviji iz tematik topografija, orientacija, bojna taktika, borilne veščine, oborožitev, pri čemer sem v namenski zvezek pisal učne priprave za izvedbo usposabljanja. Občasno sem še nadomeščal vojaka pri upravljanju vojašniškega ozvočenja in igral bobne pri bataljonskem ansamblu. V vojašniškem časopisu Za pobeđu sem 10. 1. 1989 v objavljenem članku neveden kot najboljši vojak enote. Izvod tega časopisa, napisanega v cirilici, hranim doma, saj je moj spominski zvezek, v katerega sem pisal učne priprave.

Na eni izmed vojaških vaj na poligonu Krivolak sem lahko videl, kako so enote JLA izvajale bojna streljanja. To so bile topniške enote, ki so streljale s topovi vseh vrst (tudi s samohodnimi in iz tankov, pa protiletalskimi topovi vseh kalibrov), raketne enote z raketami zemlja-zemlja, potem letalske enote (jastrebi, migi ...), ki so streljale z raketami zrak-zemlja in z letalskimi topovi na cilje na zemlji. Predvsem so to izvajale enote s skopskega in niškega armadnega območja. Ko se je moje služenje vojaškega roka bližalo koncu, so me zaprosili, če bi se zaposlil v JLA, v tej vojašnici v Skopju. Ker seveda na to nisem pristal, so mi predlagali, da bi se zaposlil v Sloveniji. Tako so mi uredili, da sem se le nekaj dni po odsluženem vojaškem roku najavljeno zglasil v kadrovski službi v mariborski vojašnici Vojvode Mišiča (v bližini UKC MB). Sprejel me je kadrovski častnik major Čerček, Slovenec, doma iz Radelj ob Dravi, in po razgovoru ter drugih formalnostih sem se vrnil v službo v kamnolom, saj se je na postopek čakalo več mesecev. Josipdolški mladinci smo tedaj šli sovaščanu in prijatelju iz otroštva Petru Pungartniku, ki se je preselil na Sele pri Slovenj Gradcu, nekajkrat pomagat pri gradnji nove hiše. Peter je bil tedaj komandir posebne enote milice, med vojno leta 1991 pa komandir pri večjih akcijah, tudi pri zavzetju mejnega prehoda Holmec. Sedaj je podžupan Slovenj Gradca. Medtem ko smo mu pomagali, sem povedal, da se bom zaposlil v JLA. Vsi policisti (tedaj miličniki) so me po strani pogledali in mi potem pojasnili, da to ni v redu. Tedaj se je že vedelo, da bo Jugoslavija razpadla. Ko sem bil na poskusnem usposabljanju oziroma orožnih vajah v vojašnici Franca Rozmana Staneta, to je sedanja Vojašnica generala Maistra, sem po nekaj dneh šel v bolniški stalež. Ko pa sem pozneje dobil obvestilo k moji prošnji za sprejem, sem pisno odgovoril,

da sem našel službo drugje in da se ne bom zaposlil v JLA.

Pozneje sem dobil vojni razpored in razporejen sem bil kot rezervni policist z zbornim mestom na postaji milice v Podvelki. Ker so se začele priprave na osamosvojitve in ker se je potem začela vojna za Slovenijo, nisem bil vpoklican na usposabljanje in tako tudi nisem imel uniforme niti orožja. Ko se je 27. 6. 1991 začela vojna za Slovenijo, sem takoj drugi dan zjutraj z nahrbtnikom šel kot prostovoljec pet kilometrov peš iz Josipdolja v Ribnico na Pohorju na krajevni urad. Želel sem pridobiti informacije, da bi mi kot prostovoljcu pomagali pri pridobitvi orožja in uniforme. Tam me je sprejel predsednik KS Tone Kotnik in mi izdal potrdilo, ker pa ni bilo javnega prevoza, po cestah pa so bile postavljene barikade, sem šel peš v petnajst kilometrov oddaljene Radelje. Tam sem se na upravi za obrambo prijavil kot prostovoljec.

Kot pri drugih je bil moj namen, da se skupaj upremo četrti najmočnejši armadi v Evropi, da ubranimo svojo državo, svojo vas, svojo hišo in, če je potrebno, damo za to tudi svoja življenja. Če bi morda bila vojna za Slovenijo izgubljena, bi nas tedanje oblasti preganjale, tudi sodno, in bi nas zaprle v katerega izmed političnih zaporov, prav tako bi preganjale naše svojce, očete, matere itn.

Vedel sem, da marsikaj tvegam, ampak kljub vsemu sem bil o svoji odločitvi trdno odločen. Ker nisem imel orožja in uniforme, so moje podatke zavedli v uradnih knjigah. Dal sem podatke bivanja in najbližjo telefonsko številko za stalno dosegljivost na domu v primeru poziva. Zatem so me napotili nazaj domov. Tako med boji nisem sodeloval, sem pa bil kot del razpoložljivih sil na večdnevni usposabljanjih in pripravah za morebitno posredovanje proti JLA na območju Slovenj Gradca, slovenjgraškega Pohorja in Partizanke ter okolice. Tam smo imeli testiranje za profesionalno enoto, saj smo tedaj razmišljali o tem, da bi se v vojašnici v Dravogradu namestile enote v velikosti voda za protiklepno bojevanje, voda za protiletalsko bojevanje in voda za protidiverzantsko bojevanje ter poveljstvo. Ker pa je prišlo do spremembe in se ta zamisel ni uresničila, sem delal naprej v Josipdolu v kamnolomu. Med drugim sem poslal prošnjo za priključitev tujski legiji, ampak ...

PISMO IZ LEŠTA, MOM eVA02

BESEDILO: NINA ŠTEFANIČ

Pozdravljeni, moji ljubljani!

Minevajo trije meseci, odkar smo se nazadnje videli, objeli in poslovali. Vožnja od doma do Vojašnice generala Maistra v Mariboru je imela grenak priokus, saj sem bila na poti do svoje prve večje odsotnosti od ljubljanih, nisem pravzaprav vedela, kaj me čaka in kako se bom s tem spoprijela. Po drugi strani sem občutila radovednost, veselje in navdušenost, saj je to bila zame prva večja izkušnja, odkar sem se pridružila Slovenski vojski.

Vendar so bili vsi moji dvomi, skrbi in malo strahu odveč, saj se tukaj dobro razumemo, konflikte, ki jih je sicer zelo malo, rešujemo sproti, veliko se družimo, smejemo in drug drugemu pomagamo prebroditi te, včasih težke, trenutke, ko nas ni z domačimi. Veliko je prilagajanja, vendar smo enotni, povezani, na neki način družina in drug drugemu pomagamo, si stojimo ob strani, se spodbujamo ter motiviramo. Prvi dan smo se nastanili v našem domu za naslednjih šest mesecev. Ko smo stopili z avtobusa, sem si rekla, to je to, za to sem se odločila, truditi se moram, da svoje delo kar se da najbolje opravljam in se čez pol leta vrnem v ljubo Slovenijo. Vselili smo se v apartmaje. V vsakem apartmaju sta dve sobi. V eni bivata dva pripadnika, v drugi pa so trije (punce smo tri in smo skupaj v sobi). Vsak apartma ima po eno kopalnico in stranišče. V našem apartmaju se dobro razumemo, znamo deliti, se nasmejati in se bodriti. Saj veste, z dobrimi sodelavci je vse lažje in lepše.

Verjetno vas zanima, kaj tukaj jemo. Hrana ni slaba, če nisi preveč izbirčen, pogrešam pa našo domačo solato s soljo (tukaj dodajo sladkor) in bučnim oljem, ki ga ne uporabljajo. V splošnem je hrana okusna, nekateri obroki so podobni našim, imajo pa seveda tudi svoje jedi, ki jih do zdaj nisem poznala in so nekaterim manj, drugim pa bolj všeč. V prvih dneh misije smo imeli različna predavanja glede načina dela, hišnega reda in podobnega. Tukaj so bili že naši predhodniki, od katerih smo prevzeli naloge. Z njimi smo se malo povezali, veliko smo jih spraševali

o poteku dela in vseh stvareh, povezanih z misijo.

Dnevi potekajo precej hitro, odvisno od dela, ki ga opravljamo. Imeli smo usposabljanja iz FIBUA (bojevanje na naseljenem območju), kar mi je bilo zelo zanimivo, saj sem to delala prvič. Prišli so tudi inštruktorji iz Centra za združeno usposabljanje, ki so nas učili pravih postopkov. Začeli smo z osnovami in pozneje izpopolnjevali delo. Imamo tudi usposabljanja, na katerih se urimo v postavitvi obrambnih položajev, izvajamo zasede, smo v vlogi napadnega elementa itn. Veliko tudi streljamo, s puškami Mag, Minimi, RGW, Carl Gustav, pištolami ipd. Usposabljammo se in obnavljamo ter izpopolnjujemo znanje iz individualnih veščin (orientacija, saniteta, zveze itn.), imamo skupinske pohode ter tako spoznavamo širšo okolico.

Delavnik je torej razgiban, pridobivamo nove izkušnje ter znanje, sprejemamo izzive, delo je zanimivo in poučno, vedno delujemo povezano, kot to znamo pravi vojaki, trudimo se po svojih najboljših močeh in komaj čakamo, da se vrnemo v svojo ljubo deželo. Če vas zanima, kaj počnemo v prostem času, vam lahko povem, da se imamo fajn. Igramo namizni tenis, pikado, šnops, uno, poker, telovadimo, nekateri gredo v fitness, drugi teč, tretji kaj drugega. Hodimo na pohode, spečemo si palačinke ali kakšne druge dobrote, se družimo, smejemo, zabavamo in si tako krajšamo dni.

Zdaj pa se za nekaj časa poslavljam, vam pa želim, da ostanete zdravi, srečni in me še naprej podpirate, kot ste me do zdaj. Za konec vam pošiljam lep citat: »Pogrešati nekoga je vsak dan lažje. Čeprav ste dlje od zadnjega dne, ko ste ga videli, ste dan bližje temu, da ga vidite ponovno.«

Rada vas imam!

NINA

PREŽIVLJANJE PROSTEGA ČASA NA MOM eVA02

BESEDILO: ALEN HALILOVIĆ

Prosti čas ima kot splošen družbeni pojav svoje socialne, zdravstvene in pedagoške funkcije, ki se uresničujejo v različnih dejavnostih. Ima številne pozitivne lastnosti, pozitivno vpliva na zdravje, telesni in psihični razvoj. Pripadniki 1. motorizirane čete svoj prosti čas preživljamo zelo aktivno. Redno se udeležujemo športnih tekmovanj, ki so organizirana na ravni mednarodne bojne skupine na Slovaškem. Naj samo omenim, da smo zasedli prvo mesto na tekmovanju v futsalu in pikadu. Prav tako pa trenutno naš pripadnik zaseda prvo mesto v tekaški ligi. Ne gre zanikati, da smo Slovenci izjemno športen narod, o čemer priča vrsta zavidljivih športnih dosežkov, s čimer dokazujemo, da se znamo tudi povezovati in biti aktiven udeleženec. Poleg omenjenih športnih tekmovanj je

slovenski kontingent na Slovaškem organiziral ciljno usmerjeno tekmovanje. Tekmovanje, v katerem tekmujemo pripadniki 1. in 2. voda, poveljstva čete ter nacionalni podporni element. Tekmovalke in tekmovalci se merimo v osmih različnih športnih disciplinah – v košarki, šahu, odbojki, namiznem tenisu, pikadu, floorballu, taroku in potiskanju vozila SKOV 8 x 8. Sodelovanje in medsebojna pomoč še povečata motivacijo, zadovoljstvo in občutek pripadnosti. Pri tem se zavedamo, da je med zdravo tekmovalnostjo in tisto, ki načenja zadovoljstvo pripadnikov, tanka črta.

V prostem času smo do zdaj imeli organiziranih tudi nekaj ekskurzij, ki jih je vodil naš kaplan dr. Matjaž Muršič Klenar. Na vsaki ekskurziji nam je predstavil zgodovino mesta, določenih zgradb in objektov, spomenikov, nas peljal na ogled in nam priporočal, kaj naj si ogledamo, kadar smo imeli na voljo čas za samostojno gibanje. Obiskali smo Bratislavo, glavno mesto Slovaške, ki se ponaša s številnimi znamenitostmi, med drugimi je tukaj bratislavski grad v baročnem stilu, ki je nastal leta 1649. Ogledali smo si tudi gotsko katedralo Sv. Martina iz 14. in 15. stoletja, povzpeli smo se na 95-metrski UFO – razgledni stolp, ki je pravzaprav sedmi najvišji stolp na svetu. Do vrha smo prišli v samo 45 sekundah, seveda z dvigalom, razgled pa je bil izjemen. Vrh je zastekljen, ima tudi restavracijo in ponuja prekrasen razgled na mesto Bratislava, pravzaprav smo uživali v razgledu v razdalji do 100 kilometrov. Ogledali smo si tudi drugo največje mesto na Slovaškem – Košice. Tam smo videli

čudovito katedralo svete Elizabete, navdušeni smo bili nad pojočo fontano, ki vsako uro zapoje. Seveda smo šli tudi po nakupih v nakupovalno središče Aupark, poskusili veliko dobrot v bližnjih restavracijah ter, kar je najpomembnejše, se imeli lepo, se družili in uživali.

Obiskali smo tako imenovano Banjsko Ščavnico (Banska Stiavnica), ki je obkrožena z gorami, lahko smo si ogledal glavni trg, cerkev svete Katarine, stari in novi grad, obiskali smo tudi muzej rudarstva in botanični vrt.

Veliko smo se družili, ustvarjali nove vezi, se mogoče malo bolj spoznali tudi zunaj službenega časa ter uživali. Radi rečemo, da imamo prostega časa vedno premalo. Vsaj zdi se nam tako, zato je pomembno, da ga izkoristimo pametno. Tudi poležavanje tu in tam paše, vendar je vseeno bolje in precej zabavneje, če čas preživimo aktivno, tako, kot nam je všeč – sami ali v družbi soborcev.

SPECIALIZACIJA BODOČIH PEHOTNIH ČASTNIKOV V 74. PEHP

BESEDILO: MARCEL BRULC, ALEN HODŽIĆ, JAKA KOFOL, MATJAŽ PLEH, ALEŠ RATEJ, ŽAN ROMIH, ANDREJ ZAVRTANIK

Z začetkom leta 2022 je 34. generacija Šole za častnike začela z enoletnim izobraževanjem in usposabljanjem za prvi častniški čin – poročnik. Šola za častnike deluje na principu prenašanja teoretičnega znanja v praktično izvajanje na terenu. Med vsem letom smo poleg pridobivanja voditeljskih veščin, spoznavanja in usposabljanja iz oborožitve ter drugih veščin pridobivali tudi znanje iz taktičnih postopkov. Izvedli smo teoretične osnove taktike ofenzivnega in defenzivnega delovanja, bojevanja na urbanem območju ter stabilizacijskega delovanja. Po prejemu poročniških činov nas je sedem izmed 23 novih poročnikov nadaljevalo specializacijo pehote v 74. pehotnem polku.

Ves program specializacije temelji na treh področjih, ki se med sabo vzporedno prepletajo. Prvo področje je oborožitev s poukom streljanja. Na začetku specializacije smo obnovili znanje iz temeljnega ravnanja z orožjem, kar smo že prakticirali med šolanjem za častnike, dodatno pa smo

spoznali vso drugo pehotno oborožitev, ki jo bomo pozneje uporabljali na streljanjih ter pri izvajanju taktičnih postopkov. To je bil dober uvod v specializacijo, saj smo spoznali novo oborožitev in postali še bolj motivirani za nadaljnje usposabljanje. Ko smo opravili temeljno ravnanje z orožjem, smo izvedli predpisano streljanje. V tem tednu smo streljali z avtomatskim bombometom H & K GMG, mitraljezom Browning ter vadbenim in bojnim protioklepnim oborožitvenim sistemom RGW-90. Zadnji dan smo izvedli oddelčno bojno streljanje. Poleg naštetih oborožitve smo izvedli še met ročne bombe in streljanje s puškomitraljezom FN MAG. Ob večernih urah smo imeli predavanja o organizaciji streljanja. Pridobljeno znanje nam bo v enoti zelo koristilo pri načrtovanju in izvedbi streljanj. Začetek specializacije je bil odlična popotnica za nadaljnje trdo delo.

Specializacijo smo nadaljevali s teoretičnimi vsebinami iz tematike ofenzivnega delovanja. Teoretična predavanja so bila pripravljena

tako, da smo lahko ponovili in izpopolnili znanje, ki smo ga dobili že v temeljni fazi Šole za častnike. Pri predstavitvi vsebin ofenzivnih delovanj je bilo predstavljeno tudi sobojevanje enot rodovskega bataljona, ki podpirajo delovanje pehote. Teoretična predavanja smo končali s pisnim preverjanjem znanja o predstavljenih vsebinah, in vsi slušatelji smo ga uspešno opravili. Znanje, pridobljeno v učilnici, smo pozneje prenesli na terensko usposabljanje, ki je bilo ob podpori motoriziranega voda takojšnjih odzivnih sil SKOK izvedeno na osrednjem vadišču Slovenske vojske na Počku.

Po izdaji ukaza poveljnika čete smo slušatelji vsak večer izvedli proces bojnega odločanja ter v okviru tega izdali ukaz za delovanje za nalogo, ki je sledila naslednjega dne.

Naloge ofenzivnega delovanja so obsegale premik na območje delovanja, reakcije na stik, izvedbo naskoka in zasede ter delo na zbirnih območjih in v patroljni bazi. Po sklopu ofenzivnega delovanja smo usposabljanje nadaljevali s tematiko uporabe kolesnih vozil in komunikacijsko-informacijskih sistemov. V okviru predavanj smo podrobneje spoznali lahko kolesno oklepno vozilo 6 x 6 Valuk ter srednje kolesno oklepno vozilo 8 x 8 Svarun. Tudi po tem sklopu je bilo naše znanje preverjeno v obliki teoretičnega preverjanja. Na terenskem usposabljanju na Počku, ki je sledilo sklopu teoretičnih predavanj, smo se prvič srečali s praktično uporabo kolesnih oklepnih vozil, in sicer z LKOV 6 x 6 Valuk. To je bila za nas nova izkušnja, zato nam je terensko usposabljanje predstavljalo še toliko večji izziv. Sledil je sklop teoretičnih vsebin defenzivnega delovanja, ki je organizacijsko

potekal podobno kot drugi sklopi. Podrobnejša teoretična predstavitev defenzivnih delovanj, sekvence izvajanja obrambe, razvoja območja spopadanja in umestitev ter priprava obrambnih položajev. Na terenskem usposabljanju, ki je sledilo, nam je bil za pripravo obrambnih položajev dodan pionirski oddelek, ki je skrbel za postavitve minsko-žičnih ovir, ter gradbeni oddelek inženirske čete rodovskega bataljona 72. brigade, ki je skrbel za izkop zaklonilnikov za bojna vozila, pehotne rove ter obrambni jarek. Izkušnja izvedbe obrambe v takem obsegu je bila za nas neprecenljiva.

Poleg navedenih sklopov vsebin smo slušatelji izvedli še taktično vajo brez enot, ki je obsegala delo na simulatorjih Virtual Battle Space in Joined Conflict and Tactical Simulation, ogled streljanj z letalniki PC-9, prav tako pa smo lahko spoznali delo kontrolorjev združenih ognjev, izvedli strokovno ekskurzijo s predstavitvijo bojev v Rožni dolini med osamosvojitveno vojno za Slovenijo ter si za zaključek ogledali še Muzej vojaške zgodovine v Pivki.

V prihajajočih tednih sledijo teoretično usposabljanje in praktična izvedba vsebin stabilizacijskega delovanja v sodelovanju s četo vojaške policije Rodovskega bataljona 72. brigade, bojevanje v gorah v sodelovanju z 132. gorskim polkom ter dva tedna zaključnega preverjanja, na katerem bomo v terenskih pogojih preverjeni iz vsebin in postopkov, iz katerih smo se usposobili med specializacijo pehote.

S potekom specializacije smo zelo zadovoljni. Iz šole za častnike smo prišli z veliko svežega znanja iz vseh tematik, ki smo jih tam izvajali, na specializaciji pa smo in bomo to znanje še izpopolnili. Izpopolnili smo torej znanje iz posameznih oborožitvenih sistemov, postopke z vozili, delo v različnih terenskih in vremenskih razmerah ter pogojih zmanjšane vidljivosti. Inštruktorji na specializaciji imajo veliko znanja in praktičnih izkušenj iz vsebin, ki jih predavajo, zato so njihova predavanja zelo zanimiva in koristna, največ pa se naučimo iz analiz po koncu terenskih usposabljanj. Izobraževanje in usposabljanje na Šoli za častnike in izpopolnitev tega znanja med specializacijo pehote so odlična popotnica za nadaljnje delo v vlogi poveljnikov pehotnih vodov kakor tudi za osebno rast vseh slušateljev.

PERUN 4 X 4

LAHKO OKLEPNO VOZILO

BESEDILO: DAVID GRAJŽL IN MARJAN LJUBEC

Z letom 2023 prihajajo v operativno uporabo nova lahka bojna oklepna vozila Perun. Vozila bodo zamenjala zdaj že zastareli LKOV 4 x 4 HMMWV. S prvimi vozili bomo v 74. pehotnem polku popolnili izvidniški vod. Tako bodo vozila dobrodošla osvežitev ob predpostavki, da se letos izvidniški vod popolnjuje z novim kadrom. Vozila so proizvod ameriške korporacije Oshkosh. Na podlagi testiranja je bilo vozilo izbrano, da zamenja LKOV 4 x 4 HMMWV. Vozilo je izdelano tako, da kljub svoji veliki oklepni zaščiti dosega veliki hitrost in mobilnost ter hkrati omogoča učinkovito obrambo z oborožitveno postajo CROWS 153 in mitraljezom 12,7 mm M2a1.

Perun je vozilo nove generacije, saj je visoko tehnološko opremljeno. Vozniku z uporabo prednje in zadnje kamere omogoča lažjo vožnjo, prav tako ima za nočno vožnjo vgrajeno termalno kamero zelo visoke kakovosti. Namerilec na oborožitveni postaji sedi za voznikom in upravlja oborožitveno namerilno postajo zadnje generacije, CROWS 153. Poveljnik vozila ima čez svoj računalnik dostop do vseh podatkov vozila in lahko spremlja voznika ter namerilca. Vozilo se ponaša z zelo dobrimi terenskimi spodobnostmi. Z vidika voznika je vozilo vodljivo, sposobno premagovati vzpone in spuste ter dobre bočne nagibe, kljub nadgradnji svojega oborožitvenega sistema. Vozilo lahko prilagaja višino glede na tehniko vožnje in teren. Opremljeno je s sistemom za spuščanje in dvigovanje, kar bistveno pripomore pri prevozi vozila ob izvleki ali evakuaciji in transportih na različnih platformah, letalu, ladji ipd. Vse sisteme vozila lahko voznik spremlja na zato prirejenem monitorju, na katerem se ob morebitnih napakah ali nedelovanju kakršnega koli sistema prižgejo varnostna opozorila z obrazložitvijo težave, kar vozniku omogoča hiter odziv in odpravo morebitne napake.

Oborožitvena postaja omogoča uporabniku, da prepozna cilje in deluje nanje, brez da bi se moral izpostavljati sovražnikovemu ognju. Postaja lahko sprejme različno orožje, od mitraljeza M2a1, bombometa mk19, puškomitraljeza MAG do lahkega puškomitraljeza Minimi. S tem je ta oborožitvena postaja ena izmed najbolj vsestranskih, saj se lahko oboroži z oborožitvijo, potrebno za nalogo. Kamera lahko identificira cilje do razdalje 1500 metrov. Postaja absorbira do 85 % odsuna orožja in omogoča natančnost do 95 %. Sistem omogoča avtomatsko sledenje tarči do 40km/h. Oborožitvena postaja je mlajši brat oborožitvene postaje SKOV 8 x 8 Svarun. Od nje se razlikuje v tem, da so vsi elektronski sistemi novejši in posledično omogočajo bolj kakovostno sliko. Namerilcu tudi omogoča, da deluje v različnih režimih delovanja ognja ter s tem zelo poveča natančnost oborožitvenega sistema. Z uvajanjem novega vozila se zgodijo kot vedno novi izzivi, ki se bodo reševali, ko se bomo uporabniki spoznavali s taktično uporabo vozila na vajah in misijah. Kot pripadnike izvidniškega voda nas zaradi prostorske omejitve vozila skrbi, kako bomo prevažali vso izvidniško opremo in oborožitev. Ob veliki količini tehnike na vozilu se zavedamo, da bo potrebna velika skrb za preventivno vzdrževanje vozila, saj ob okvari uporabnik ne more sam odpraviti napak.

Prav tako bomo morali dobro spoznati vozne lastnosti, saj polno vozilo tehta skoraj 12 ton, kar pomeni, da ne bo moglo premagovati takega terena kot LKOV 4 x 4 HMMWV. Voznik in poveljnik vozila bosta morala biti ob njegovem upravljanju maksimalno pozorna na okolico, saj vozilo zaradi svoje velike minske zaščite ne omogoča velike preglednosti. Ob daljši uporabi se bo izkazala (ali pa ne) še ena morebitna slabost vozila, in sicer izpostavljenost priključkov za izvleko vozila,

saj so ti nameščeni na točki vozila, ki je ob terenski vožnji zelo izpostavljena.

Izvidniki 74. pehotnega polka se prihoda novih vozil vsekakor zelo veselimo, saj bodo povečali naši ognjeno moč in mobilnost. Želimo si le hitrega prihoda vozil, da jih lahko začnemo čim hitreje uporabljati. Tako lahko izkoristimo čas in jih dovolj dobro spoznamo do odhoda na misijo prihodnje leto.

IZVIDNIKI SE VRAČAJO

BESEDILO: DAVID GRAJŽL

Po več letih kadrovskega slabenja se izvidniškemu vodu končno kažejo boljši časi. Leta 2023 se bo izvidniški vod popolnil z novimi kadri in materialnimi sredstvi. Po letu 2014 se bo v Mariboru spet izvajala vojaška evidenčna dolžnost za izvidnika, njen nosilec bo 74. pehotni polk. Izvidniški vod bo tako leta 2024 sestavljal jedro kontingenta SVNKON eFP15 v Latviji.

Pripadniki izvidniškega voda smo v letih 2022 in 2023 pripravili program usposabljanja ter integracije novih pripadnikov v izvidniški vod. Do konca leta 2023 bomo s kandidati opravili vojaško evidenčno dolžnost za izvidnika, nato pa nas že januarja čaka začetek priprav na mednarodne operacije in misije. Na pripravah bo poudarjeno kohezivno in bojno pripravljanje enot. To bomo izvajali na terenih, na katerih se izvidniki najboljše počutijo. Pomembna bo tudi integracija nove pehotne oborožitve in novih bojnih

vozil v sestavo izvidniškega voda. Ker je usposabljanje za vojaka izvidnika težko in zahteva veliko specialističnega znanja, bodo kandidati za vojaka izvidnika dodani v izvidniški vod že marca, da bodo pripravljene do začetka vedovnega usposabljanja.

Pripravljalno obdobje bo naporno in hkrati zanimivo. Pripadniki izvidniškega voda bomo kandidate učili o topografiji, izvidniški taktiki in o drugem. Da bo še zanimivejše, se bomo, kolikor bo mogoče, udeleževali terenskih usposabljanj, saj je to naravno okolje za izvidnika. Ker pa je izvidnik še vedno vojak pehote, bomo pozornost namenili tudi strelskemu usposabljanju, na katerem bomo kandidatom predstavili ostrostrelno orožje, saj so v sestavi izvidniškega voda tudi ostrostrelci. Kandidati, ki bodo pokazali, da imajo žilico in mirno roko, bodo še dodatno vključeni v usposabljanje za ostrostrelca.

Zaradi prihoda JLTV 4 x 4 Perun bodo kandidati poleg drugega znanja pridobili še izpit C-kategorije in opravili tečaj za voznika peruna. Da pa ne bodo na slabšem drugi, tisti, ki imajo radi tehnologijo, bodo opravili tečaj za namerilca CROWS M153 – oborožitvene postaje, s katero je oborožen perun.

Čaka nas zanimivo in naporno obdobje. 74. pehotni polk se bo preoblikoval v srednji pehotni bataljon, ki bo imel v svoji sestavi še vedno izvidniški vod. To je zagotovilo, da bo ta enota v 72. brigadi ostala, in je ne čaka neslavni konec obstoja kot v kateri drugi enoti. Vse odrekanje letošnjega leta med pripravami na mednarodne operacije in misije bo poplačano v okviru delovanja na Efp15. Ta misija je za pripadnike izvidniškega voda najboljša, saj lahko v okviru kanadskega bataljona in v realističnih pogojih opravljajo zahtevne naloge.

Pripadniki izvidniškega voda se veselimo, da bomo vod popolnili z novim in mladim kadrom, ki bo tudi v prihodnosti pokazal, da so bili izvidniki vedno najboljši vojaki pehote. V preteklosti so to vedno pokazali, saj so bili največji vir kadra enote za specialno delovanje. Za konec še poziv in vabilo pripadnikom, ki bi jih zanimala pridružitve izvidniškemu vodu, da nas »pocukajo« za rokav in se prijavijo na vojaško evidenčno dolžnost za izvidnika. Obljubimo, da bo lahko vsak pripadnik izvidniškega voda strokovno in osebno rasel ter dobil možnost, da se udeleži čim več tečajev, doma in v tujini, s čimer bo ustvaril vojaško kariero, vredno zavidanja.

Če želiš postati pripadnik najboljšega voda, v največji in najmočnejši enoti Slovenske vojske, ki bo tudi v prihodnosti jedro bojne moči, se pridruži izvidnikom 74. pehotnega polka.

**NAREDI
KORAK
NAPREJ
POSTANI**

IZVIDNIK

**VED IZVIDNIK BO POTEKAL OD SEPTEMBRA DO DECEMBRA 2023
VSE INFORMACIJE: NPOR DAVID GRAJŽL 040 229 923**